

Modinet - Center for Medier og Demokrati i netværkssamfundet

Årsberetning for perioden 1/1 - 31/12 2003

MODINET har i den forløbne periode konsolideret sin struktur, implementeret sine tværgående forskningsaktiviteter og planlagt sin strategi for publicering og formidling i øvrigt. Efter etableringen af projektet i 2002 og den officielle åbning pr. 1.9 2002 var 2003 således først og fremmest præget af de forskningsmæssige kerneaktiviteter.

Ved siden af de tværgående forskningsaktiviteter er de individuelle projektføløb fortsat. I løbet af perioden er der på nogle få punkter sket ændringer i bemanningen. En post.doc. (Jakob Arnoldi) er blevet ansat i en adjunktstilling ved KU, men er fortsat tilknyttet MODINET i kraft af sin igangværende forskning, og hans arbejde og tilknytning understøttes i lighed med andre tilknyttede forskere gennem et frikøb.

Lektor Charlotte Nordahl Wien, Institut for Journalistik, Syddansk Universitet valgte i 2003 at trække sig fra MODINET, efter at have modtaget en betragtelig bevilling til et andet projekt. Det udførte empiriske arbejde er overdraget til Kirsten Schwarz Sparre (journalist, MA, ph.d.), der arbejder på et projekt om *Internettet og journalisters arbejdsrutiner*. Det ledige frikøb finansierer ansættelse af Kirsten Sparre i 3 måneder fra den 1. juli 2004.

Adjunkt Anders Esmark, Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi, Roskilde Universitetscenter blev pr. november 2003 tilknyttet MODINET gennem sit forskningsprojekt om *Offentlighedens Europæisering* samt et semesters frikøb.

Det skal endelig bemærkes, at hele 4 stipendiater holdt barselsorlov i løbet 2003. Selvom også deres projekter er i god gænge, vil dette medføre en lidt senere afslutning end planlagt af nogle af MODINETs aktiviteter.

Herudover er holdet bag MODINET intakt, og projekthverdagen med forskning og formidling er påbegyndt.

Projektets struktur konsolideret

Projektet aktiviteter er centreret i en række fælles aktiviteter af såvel indadvendt som udadvendt karakter, der i den forløbne periode har fundet deres form:

- *4 forskerteams* mødes mindst 2 gange om året til team-workshops, hvor papers, work in progress, fælles empiri og teori diskuteres. Status for arbejdet i disse teams uddybes i bilag 2.
- *En fælles workshop* for hele projektet afholdes en gang om året. Formålet er at fastholde og uddybe den fælles ramme for projektet, samt at udveksle resultater og indsigter fra teams og individuelle projekter. Den første fælles workshop fandt sted 26.3-28.3 2003 og behandlede - som nævnt i første afrapportering - projektets nøglebegreber under temaet "Netværkssamfundet og Netværksbegrebet". Den fælles workshop for 2004 fokuseres dernæst på de tværfaglige perspektiver fra humaniora og samfundsvidenskaber, som integreres i MODINET, under overskriften "Politikkens medialisering, mediernes politisering".

- *Åbne konferencer* afholdes ligeledes en gang om året i projektperioden med centrale internationale forskere på programmet, Ud over at nyttiggøre gæsternes erfaringer inden for MODINET har konferencerne til formål at formidle projektets resultater til det danske forskersamfund og at understøtte dansk forsknings udvikling på dette område. I 2003 fandt den internationale konference sted 21.10-23.10 og havde temaet ”Mediekonvergens, kommunikation og offentlighed i netværkssamfundet”. Dermed belyste konferencen de overordnede spørgsmål vedrørende ændringer i offentlighedens struktur og i borgernes muligheder for demokratisk deltagelse. (Den planlagte offentlige høring om digitalisering af dansk tv blev i lyset af de ændrede mediepolitiske planer på feltet udsendt indtil videre.) Der var inviteret 4 udenlandske keynotes til konferencen. Professor John Durham Peters, University of Iowa, USA; Professor Roger Silverstone, LSE, UK; Dr. Georgina Born, University of Cambridge, UK og Professor Peter Dahlgren, Lunds University. Program og abstracts er tilgængelige via www.modinet.dk I 2004 vil konferencen behandle konkrete empiriske problemstillinger vedrørende forholdet mellem medier og magt, og forventes at inddrage forskerne bag de senere års magtudredninger i alle de skandinaviske lande.
- *Ad hoc seminarer* har været en supplerende aktivitet, der gav mulighed for at invitere udvalgte internationale forskere til en mere udfoldet diskussion med forskere inden for MODINET. I 2003 var der tale om et seminar ved Professor James Der Derian, Brown University, USA under temaet *The Military-Industrial-Media-Entertainment Network and the Consequences of September 11*. Forelæsning ved lektor Ronald J. Deibert, University of Toronto, Canada med titlen *Internet Censorship, Surveillance and Resistance for Global Civic Network*. Ved et samarbejde mellem MODINET og Center for Internetforskning ved Aarhus Universitet afholdtes en forelæsning ved Professor Lev Manovich, University of California med titlen *The Language of the New Media*. Endvidere afholdtes en forelæsning ved Professor Nigel Thrift, University of Oxford, med titlen *Affective cities: New faces of the politics of creativity*. Endelig afholdtes i samarbejde med NIAS (Nordisk Institut for Asien Studier) et seminar om Internet, Governance and Democracy in Asia med oplæg ved Dr. Indrajit Banejee, University of Singapore om *The Internet and Democracy in Asia: Rhetoric and Reality* og Dr. Ang Peng Hwa, University of Singapore om *Internet Censorship and Regulation in Asia*.
- I resten af projektperioden justeres disse seminarers profil for at tage højde for de aktuelle behov. Således allokeres midlerne til en ’strukturpulje’, der giver mulighed for støtte til en bredere vifte af aktiviteter, herunder invitation af forskere til konkrete opgaver og mindre målgrupper i relation til bl.a. projektets bogudgivelser.
- *Forskeruddannelse* har desuden været et naturligt aktivitetsområde for MODINET, ligesom forskere fra projektet har arrangeret og deltaget i en række *konferencer*. Oplysninger om konferencer fremgår under pkt. d. for hver enkelt forsker i bilag 2.

Tværgående forskningsaktiviteter implementeret

Projektbeskrivelsen lagde op til en høj grad af samarbejde om fælles empiriske materialer, og dette samarbejde er i løbet af 2003 blevet implementeret i flere henseender. Dels er

indsamlingen af fælles datasæt blevet påbegyndt og gennemført; dels er disse datasæt gjort tilgængelige for deltagerne via projektets intranet.

Der er især tale om to større empiriske indsatser. For det første har MODINET igangsat en dedikeret komparativ undersøgelse af danskernes brug af såvel internet som andre medier. Selvom megen mediestatistik allerede er tilgængelig, er der ofte tale om undersøgelser, som kun dækker et enkelt eller nogle få medier, eller som ikke kan belyse relationen mellem mediebrug og politisk eller kulturel aktivitet. På den baggrund har projektet udviklet sit eget spørgeskema-design (faglige koordinatore: Jens Hoff, KU og Per Jauert, AU), som tager højde for forholdet mellem medierne indbyrdes (aviser, radio, tv, internet, etc), brugernes demografiske og livsstilmæssige baggrund og - ikke mindst - deres demokratiske engagement lokalt, nationalt og globalt. Til at bistå de faglige koordinatore samt behandling af data ansatte man en projekt-medarbejder i 20 timer om ugen i en periode på i alt 9 mdr. Dataindsamlingen er foregået i samarbejde med SFI, der har stået for den landsdækkende, repræsentative survey, og som omkring årsskiftet leverede datafilen til projektet. Analysen af data er påbegyndt, og de foreløbige resultater offentliggøres i løbet af foråret og uddybes ved MODINETs 2004-konference i september.

For det andet er der igangsat en opfølgende, kvantitativ og kvalitativ undersøgelse af mediebrug og politisk engagement i Odder kommune. Odder har været et naturligt valg til en mere dybdegående undersøgelse af et lokalt 'mikrokosmos' mht. politisk og kulturel deltagelse - med udblik til de nationale, europæiske og globale niveauer. Ikke blot kan Odder tilbyde data som en 'typisk dansk kommune' fra tidligere valg, men kommunen har desuden netop lanceret et ambitiøst digitalt borger-netværk, som vil give mulighed for at uddybe forståelsen af internettets interaktive potentialer på det politiske område. Endvidere giver Odder-undersøgelsen en sjældent god mulighed for drage sammenligninger med andre danske lokal-områder, der er blevet og fortsat bliver studeret af MODINET-forskere: Hals kommune ved Ålborg, Søllerød kommune og Nørrebro-området i København.

Det bør tilføjes, at endnu et større projekt med fælles empiri indgår i MODINET (i samarbejde med Institut for Journalistik på SDU, Center for Internetforskning, AU, Institut for Film- og Medievidenskab, KU, Statens Mediearkiv i Århus og Det Kgl. Bibliotek), nemlig det såkaldte *Uge 46-projekt*. I Uge 46 i 2002 og 2003 er der foretaget indsamling, kodning og analyser af et bredt udsnit af danske nyhedsmedier og indholdstyper, inklusive nyhedssites på internettet. Denne kortlægning og dokumentation af mediernes dagsorden vil være af særlig interesse for forskerne i team 4 og 2, men også i denne sammenhæng gøres data tilgængelige for hele projektet. Komparative studier af den aktuelle nyheds- og aktualitetsdækning er den mest oplagte anvendelse, i øvrigt med mulighed for unikke historiske studier af uge 46-materiale helt tilbage til 1905.

Endelig skal det nævnes, at empirien fra de individuelle projekter i flere tilfælde har vist sig relevant i forhold til andre delprojekter. Ud over via intranettet er MODINETs forskerteams en naturlig kontekst omkring denne konkrete nyttiggørelse af fælles data inden for en tværfaglig ramme.

Projektets forskerteams undervejs

Et fortsat omdrejningspunkt i projektets konsolideringsfase har været de 4 forsker-teams, som alle er sammensat tværfagligt og tværinstitutionelt. Disse teams har været kernen i den konkrete og kontinuerlige dialog mellem medieforskere og politologer – og har samtidigt affødt en række associerede deltagere, dvs. deltagere der har ønsket at medvirke ved MODINETs aktiviteter, men som ikke er finansieret af bevillingen; de 4 teams har leveret oplæg og andet input til konferencer og seminarer; og de har udviklet de forslag til antologier, som vil være en central del af afrapporteringen af den gennemførte forskning.

De 4 teams er organiseret under følgende temaer:

Team 1: *Demokrati, styring og nye offentligheder* (Leder: Lektor Jens Hoff, Institut for Statskundskab, KU)

Team 2: *Medier og kulturinstitutioner og den digitale udfordring* (Leder: Lektor, dr. phil. Niels Ole Finnemann, Center for Internetforskning, Århus Universitet)

Team 3: *Hverdagen i netværkssamfundet – digital æstetik og politik* (Leder: Professor dr. phil. Klaus Bruhn Jensen)

Team 4: *Journalistik og meningsproduktion i netværkssamfundet* (Leder: Professor, dr. phil. Anker Brink Lund, Institut for Journalistik, Syddansk Universitet, Odense)

I bilag 2 redegøres nærmere for aktiviteterne i 2003 i hvert team.

Publikation og formidling planlagt

Projektet har i den forløbne periode konkretiseret og udbygget den publikations- og formidlingsstrategi, som projektbeskrivelsen og den første afrapportering beskrev. MODINET har således fastlagt en formidlingsplan med fire hovedelementer:

- *MODINET Working Papers*. Serien er etableret, nye numre er tilføjet, og de er tilgængelige som både tryksager og via internettet.
- *Videnskabelige artikler og bøger*. Som led i den løbende afrapportering og videnskabelige debat på de relevante fagfelter publicerer projektdeltagerne, individuelt og kollektivt, såvel working papers som endelige publikationer gennem de normale videnskabelige kanaler (antologier, bøger, tidsskrifter). Som dokumenteret andetsteds i denne rapport er der allerede midtvejs i projektet tale om en betydelig mængde arbejder, som både afspejler projektets grundforskningsmæssige og dets mere strategiske forskningsperspektiver. Endvidere er der grund til at fremhæve, at publikationerne - såvel de allerede offentliggjorte som dem under udgivelse - er rettet mod både de deltagende fagtraditioner og tværfaglige målgrupper.
- *Projekt-antologier*. I overensstemmelse med den tidligere beslutning om udgivelse af et antal dansk- og engelsksprogede bøger, som tilsammen dækker projektets problemstillinger, har en væsentlig del af 2003s arbejde i de fire teams været rettet mod udvikling af bogforslag til sådanne antologier. Forslagene, der nu foreligger, vil blive bearbejdet yderligere af projektets styregruppe i løbet af foråret med henblik på

en bogserie. Flere forlag har udtalt interesse i et samarbejde, og styregruppen forventer, at en samlet kontrakt vil kunne indgås før sommer 2004.

- *Offentlig formidling.* Ved siden af de klassiske videnskabelige kanaler lægger MODINET afgørende vægt på en løbende formidling af gruppens arbejde til især den danske offentlighed. Dette afspejles bl.a. i projektets hjemmeside, i udadvendte såkaldte 'Frontforskningsseminarer' og i aktive samarbejder med journalister og andre formidlere ved bl.a. Mandag Morgen og Politiken. Med henblik på den mere intensive formidling i sidste halvdel af projektperioden har styregruppen endvidere afsat midler til en egentlig kommunikationsplan, som udarbejdes frem til sommer 2004 og implementeres i det følgende, sidste projektår.